

НАСЕЛЕНИЕ КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 ГОДИНА

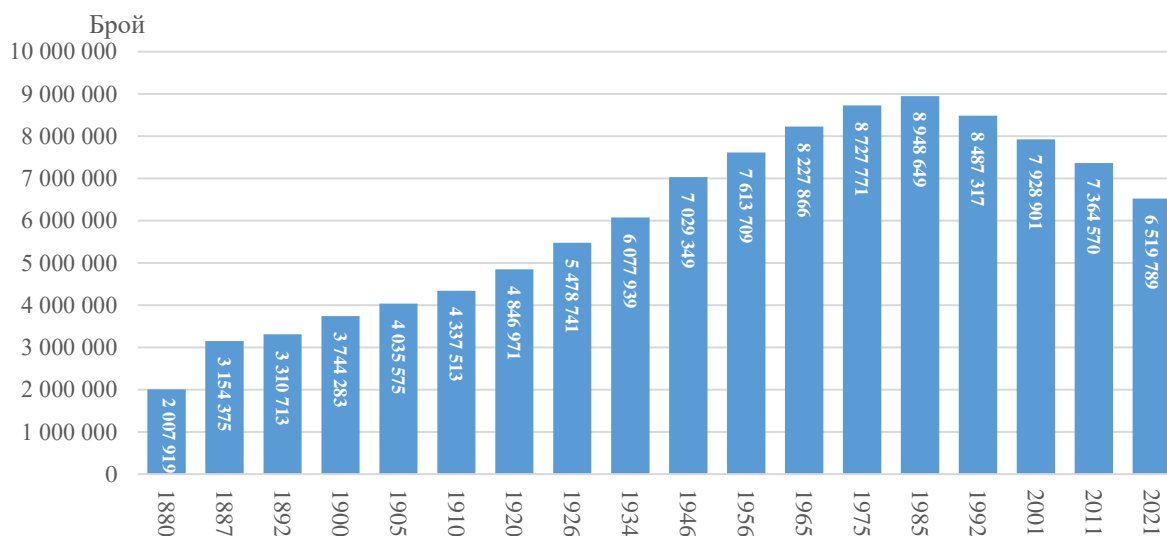
Окончателни данни

От 7 септември до 10 октомври 2021 г. се проведе 18-то преброяване на населението и жилищния фонд в България. Правим преброявания на всеки десет години, за да предоставим детайлна картина на населението и условията, при които живее, и макар това да е снимка към определен момент, тя показва как се изменяме през десетилетията между преброяванията.

Брой и прираст на населението

Населението на страната към 7 септември 2021 г. е 6 519 789. Жените са 3 383 527 (51.9%), а мъжете 3 136 262 (48.1%), или на 1 000 жени се падат 927 мъже.

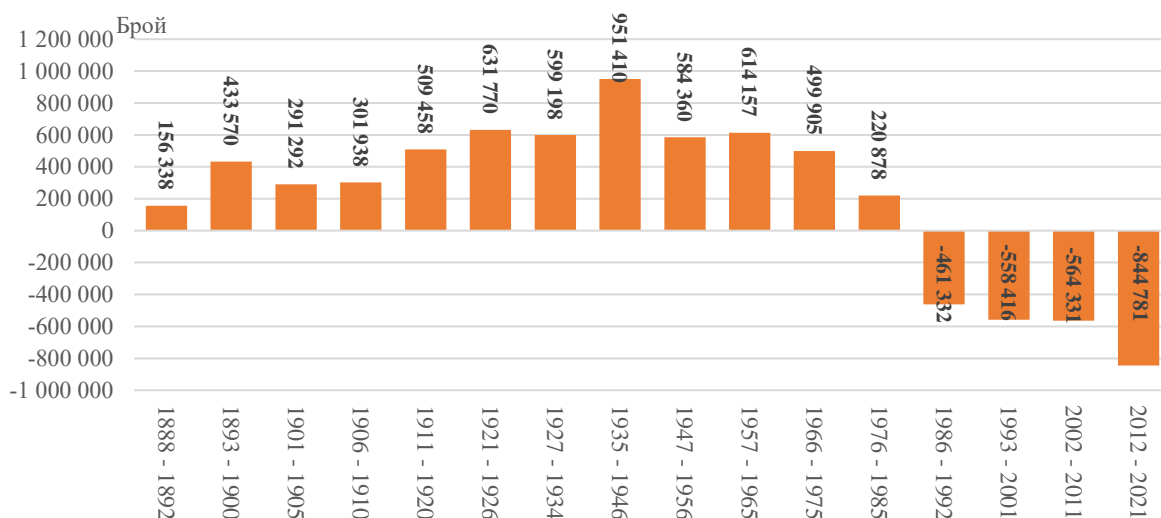
Фиг. 1. Население по години на преброяванията

В периода между последните две преброявания населението на страната е намаляло с 844 781 души, или с 11.5%. Резултатите показват, че средногодишният темп на намаление на година се увеличава от 0.7 през периода 2001 - 2011 г. на 1.2 през периода 2011 - 2021 година.

Факторите, които оказват влияние върху броя на населението на страната, са естественото движение (раждания и умирация) и външната миграция.

Фиг. 2. Прираст на населението между преброяванията

Намалението на населението в резултат на отрицателния естествен прираст е -501 хил., или 59.3% от общото намаление. Естественят прираст за всички години от периода между преброяванията през 2011 и 2021 г. е отрицателен, като най-голямо е намалението на броя на населението през 2021 година (-90 317 души).

Останалите 40.7% от намалението се дължат на външната миграция, или броят на лицата, напуснали страната през периода 2011 - 2021 година (344 хил. души).

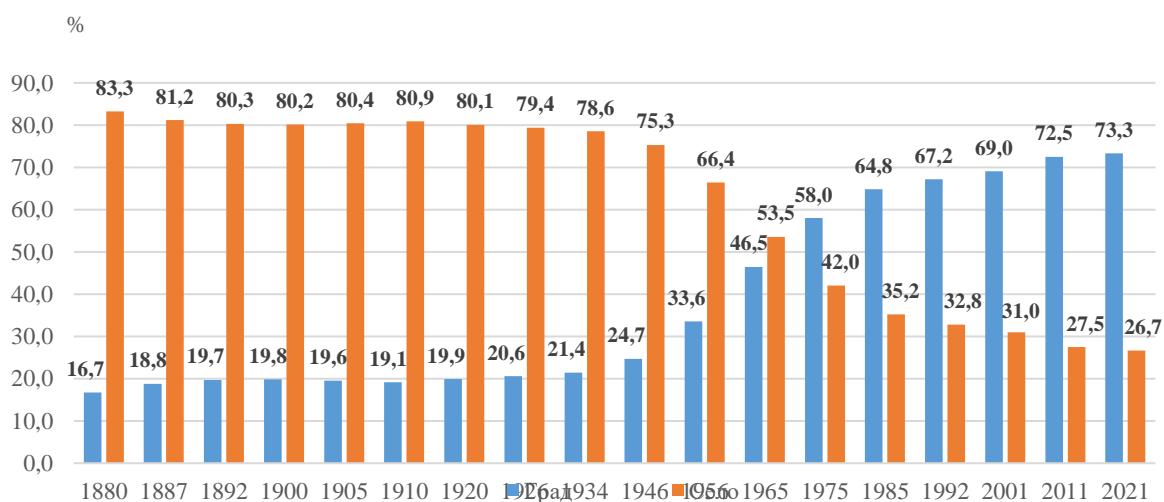
Териториално разпределение на населението

Териториалното разпределение на населението се определя както от неговото естествено движение (раждания и умираания) и външната миграция, така и от вътрешната миграция и промените в административно-териториалното устройство на страната.

Към 7 септември 2021 г. населените места в страната са 5 257, от които 257 градове и 5 000 села. В градовете живеят 4 782 064 души, или 73.3%, а в селата - 1 737 725 души, или 26.7% от населението на страната.

В периода между двете преброявания населението в градовете е намаляло с 556 хил., или с 10.4%, а в селата с 289 хил. (14.2%).

Фиг. 3. Относителен дял на населението в градовете и селата по години на преброявания

С население над 100 хил. души са шест града в страната (София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе и Стара Загора), в които живеят 34.5% от населението на страната, или всеки трети. Най-малкият град е Мелник с население 161, а най-голямото село е Лозен с население 6 471 лица.

Населените места без население са 199. Най-голям е техният брой в областите Габрово, Велико Търново и Кюстендил - съответно 69, 64 и 11.

Най-голям е броят на населените места с население от 1 до 199 души - 2 561.

1. Разпределение на населените места според броя на населението им към 7 септември 2021 година

Размер на населеното място	Населени места (брой)	Население (брой)
0	199	0
1 - 199	2561	176288
200 - 499	1124	361302
500 - 999	697	487986
1000 - 1999	367	507638
2000 - 4999	184	541592
5000 - 9999	55	375413
10000 - 19999	34	470438
20000 - 49999	19	610627
50000 - 99999	11	737711
100000 - 199999	3	437064
200000 - 499999	2	630276
над 600000	1	1183454
Общо	5257	6519789

Към 7 септември 2021 г. страната е разделена на 6 статистически района, 28 области и 265 общини.

Статистически райони

Половината от населението на страната (51.2%) живее в Югозападния и Южния централен район, а най-малък по брой на населението е Северозападният район - 691 хил. души, или 10.6% от населението на страната.

И в шестте статистически района населението намалява спрямо предходното преброяване, като най-голямо е относителното намаление в Северния централен (-18.7%) и Северозападния (-18.5%), а най-малко в Югозападния (- 5.1%).

2. Прираст на населението по статистически райони в периода 2011 - 2021 година

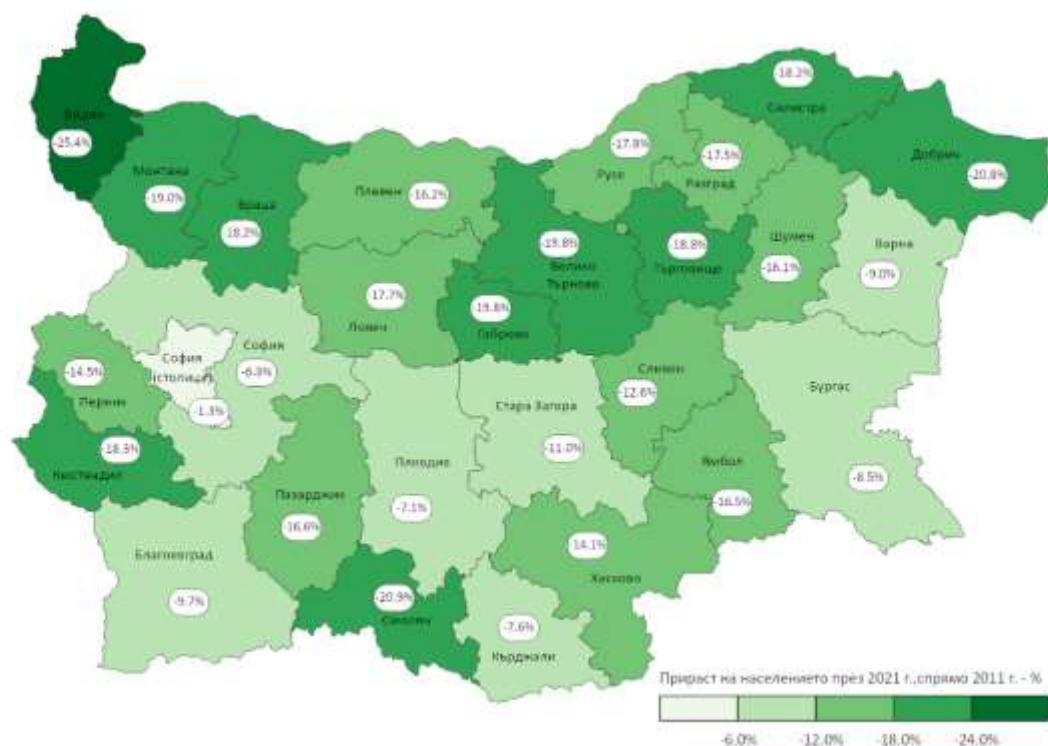
Статистически райони	Население към 1.02.2011 (брой)	Население към 7.09.2021 (брой)	Прираст (брой)	Прираст (%)
Общо	7364570	6519789	-844781	-11.5
Северен централен	861112	700234	-160878	-18.7
Северозападен	847138	690685	-156453	-18.5
Североизточен	966097	831953	-134144	-13.9
Югозападен	2132848	2024404	-108444	-5.1
Югоизточен	1078002	959176	-118826	-11.0
Южен централен	1479373	1313337	-166036	-11.2

Области

Най-голяма по размер остава област София (столица) с население 1 274 290, следвана от областите Пловдив (634 497), Варна (432 198) и Бургас (380 286). В четирите най-големи области живее 41.7% от населението на страната. Най-малка е област Видин с население 75 408, или 1.2% от населението на страната.

През десетгодишния период между двете преброявания е регистрирано намаление на населението на всички области, като най-голямо е в областите Видин (-25.4%), Смолян (-20.9%) и Добрич (-20.8%). Общо за двадесет области намалението е над средното за страната. Най-малка загуба на население има в областите София (столица) (-1.3%) и София (-6.3%).

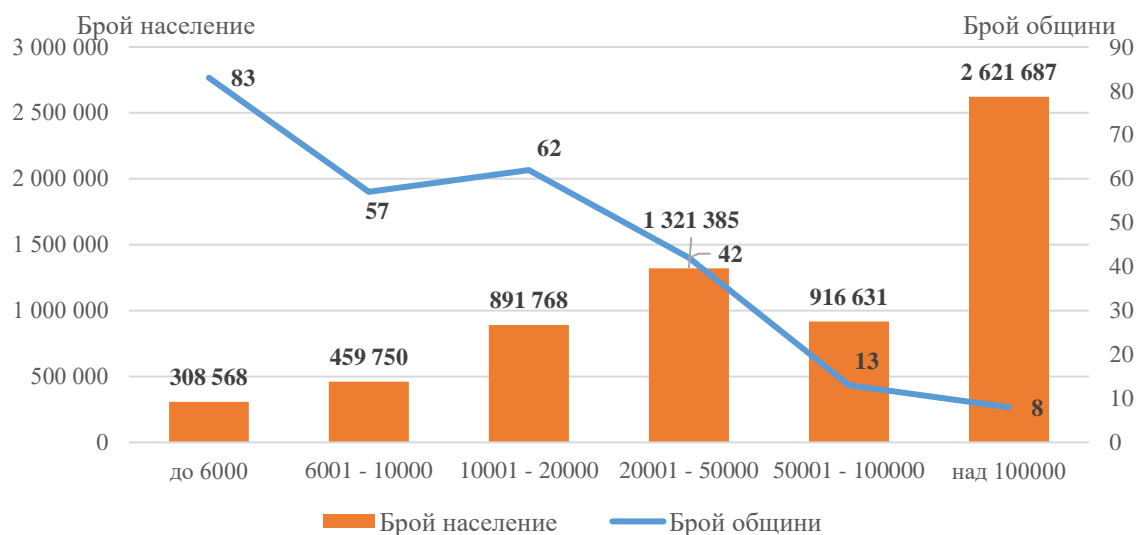
Фиг. 4. Прираст на населението по области в периода 2011 - 2021 година

Общини

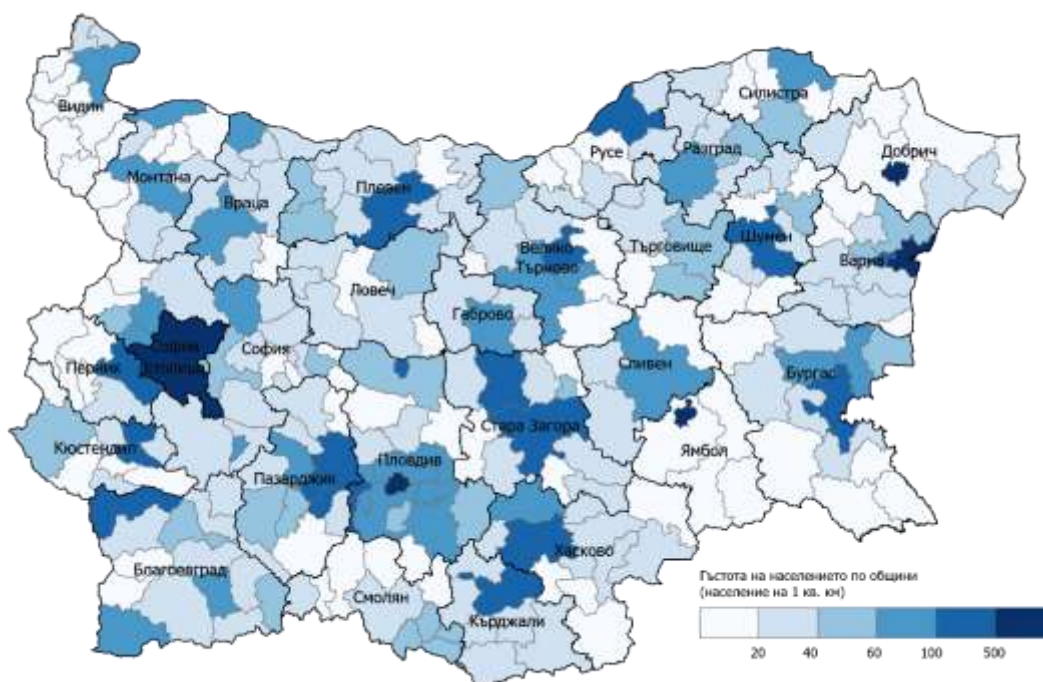
Остават големи и различията в броя на населението по общини. В 83 общини преброеното население е под 6 000 души и в тях живее 4.7% от населението на страната. Осем общини са с население над 100 000 души, или 40.2% от населението на страната. Най-голям е броят на общините с население от 10 000 до 20 000 души - 62, и относителният дял на населението в тях е 13.7%.

Фиг. 5. Разпределение на общините според броя на населението им към 7 септември 2021 година

Гъстотата на населението по общини варира от 1.68 души на кв. км. за община Трекляно до 3 135.75 души на кв. км. в община Пловдив.

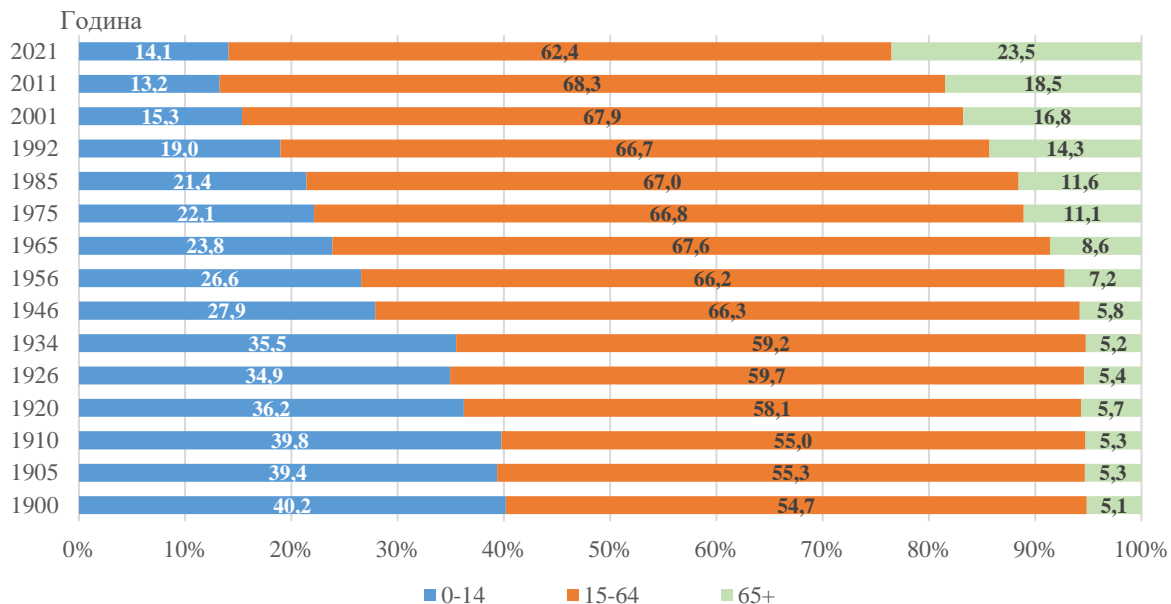
Фиг. 6. Гъстота на населението към 7 септември 2021 година

Възраст

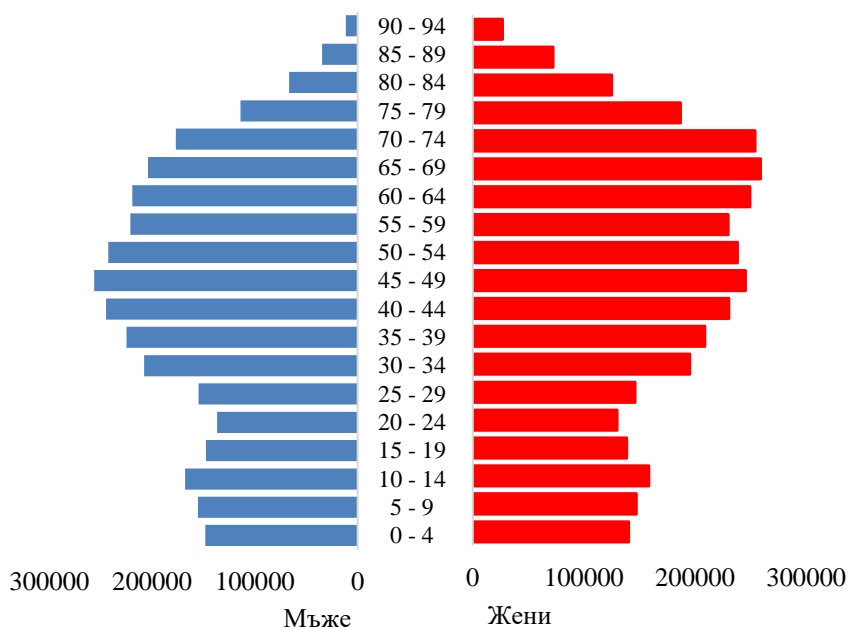
Продължават да се задълбочават негативните тенденции в изменението на възрастовата структура на населението. Налице е продължаващ процес на демографско остаряване, който се изразява в увеличаване на абсолютния брой и относителния дял на населението на възраст 65 и повече навършени години.

Фиг. 7. Възрастова структура на населението по години на преброяванията

Процесът на застаряване е по-силно изразен сред жените отколкото сред мъжете. Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 27.3%, а на мъжете - 19.4%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея - на по-ниската средна продължителност на живота при тях. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 52 години. След тази възраст се увеличават броят и относителният дял на жените от общото население на страната.

Фиг. 8. Възрастова структура на населението към 7 септември 2021 година

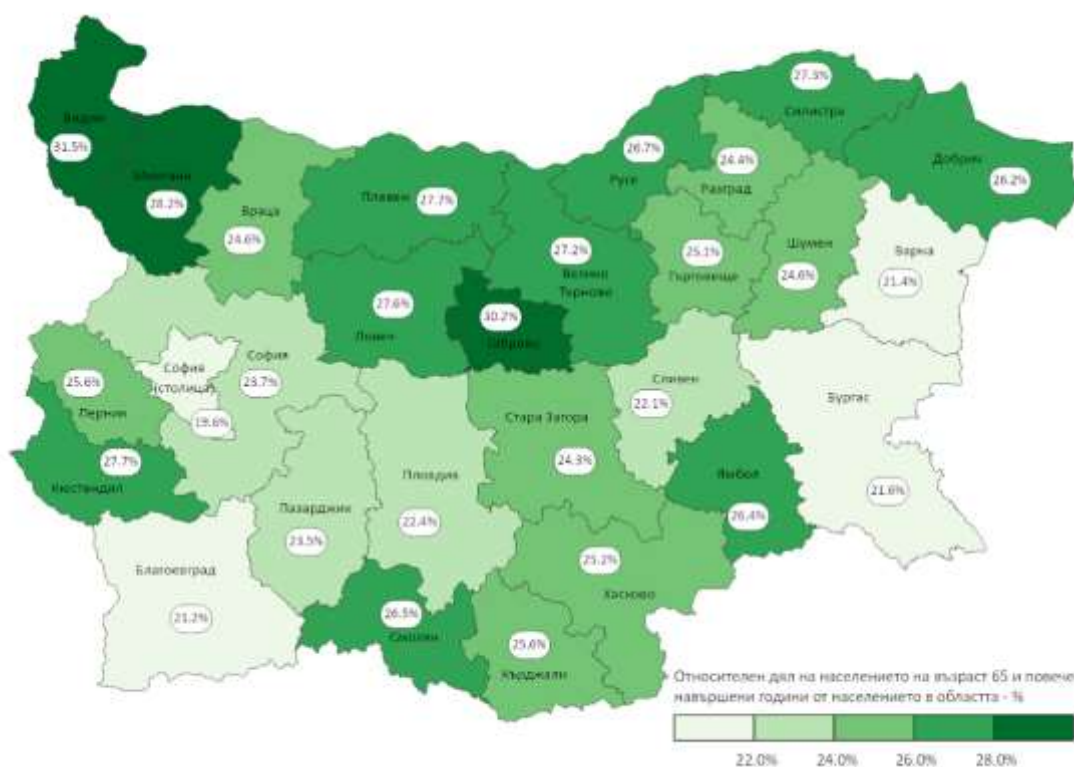
Към 7 септември 2021 г. населението на 65 и повече навършени години е 1 532 667 души, или 23.5% от населението на страната. Спрямо предходното преброяване населението в тази възрастова група **се увеличава** със 171 270, или с 12.6%.

Населението във възрастовата група 15 - 64 навършени години е 4 069 400 души, или 62.4%. Спрямо 2011 **намалява** с 958 501, или с 19.1%.

Делът на най-младото население се увеличава от 13.2% през 2011 г. на 14.1% от общото население през 2021 г., но абсолютният брой на населението във възрастовата група 0 - 14 намалява от 975 хил. през 2011 г. на 918 хил. през 2021 г., или с 5.9%.

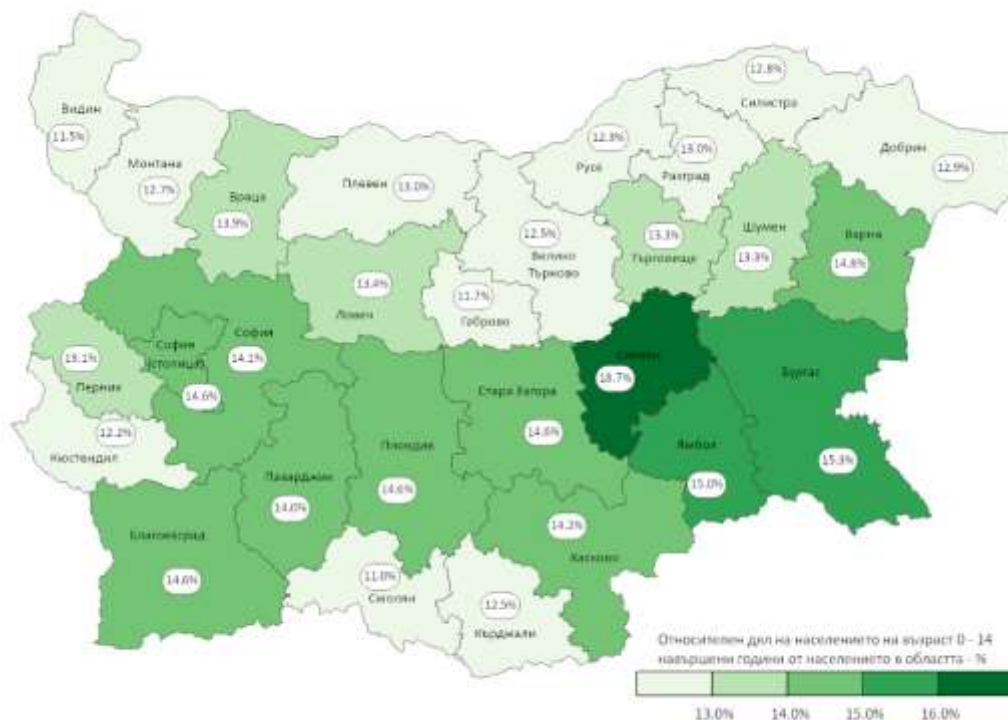
В регионален аспект делът на най-възрастното население варира от 19.6% за област София (столица) до 31.5% за област Видин. В общо 21 области този дял е по-голям от средния за страната.

Фиг. 9. Относителен дял на населението на 65 и повече навършени години по области към 7 септември 2021 година

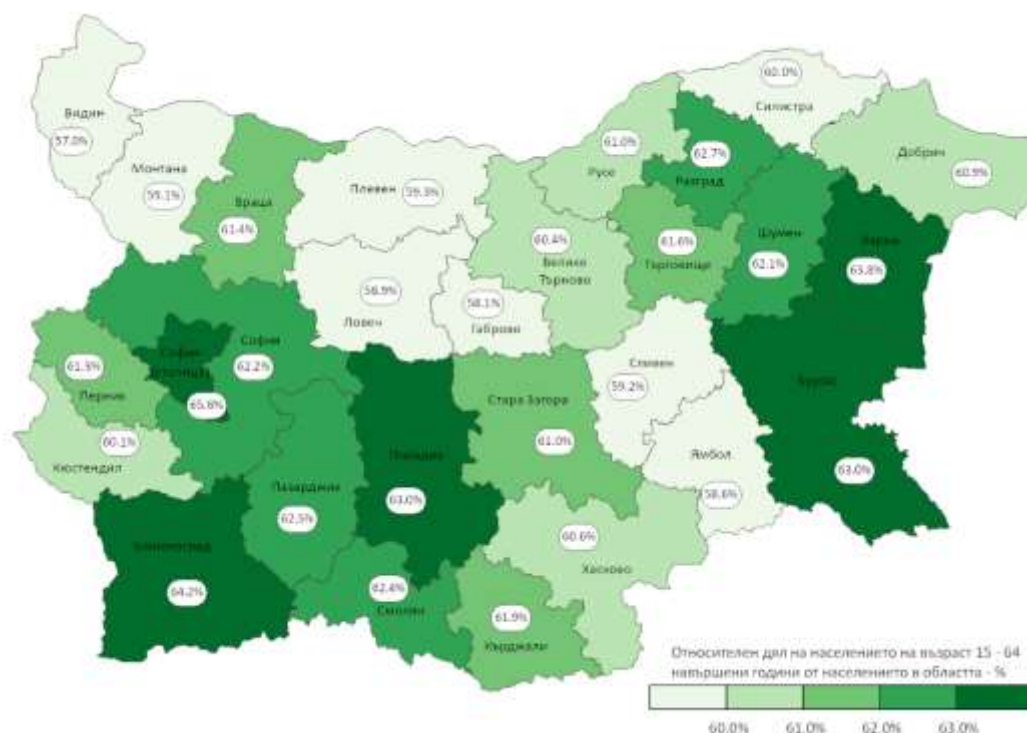
Най-висок е делът на младото население в областите Сливен (18.7%), Бургас (15.3%) и Ямбол (15.0%), а най-нисък е в Смолян (11.0%), Видин (11.5%) и Габрово (11.7%).

Фиг. 10. Относителен дял на населението на 0 - 14 навършени години по области към 7 септември 2021 година

Делът на населението в активна възраст (15 - 64) е най-висок в област София (столица) - 65.8% от населението на областта. Общо в осем области този дял е по-висок от средното за страната.

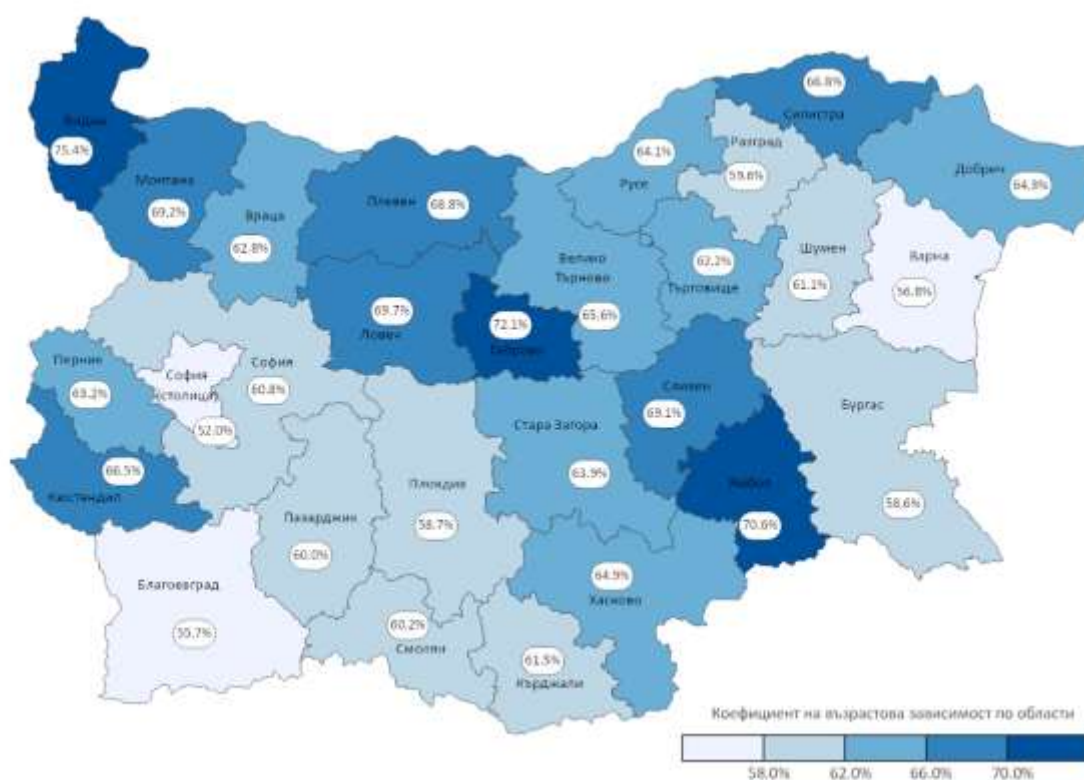
Фиг. 11. Относителен дял на населението на 15 - 64 навършени години по области към 7 септември 2021 година

Общият коефициент на възрастова зависимост¹, изчислен по данни от Преброяване 2021, е 60.2, или на 100 лица във възрастовата група 15 - 64 навършени години се падат 60 лица под 15 и на 65 и повече години. За сравнение през 2011 г. това съотношение е било 46.5, или увеличението на тежестта на лицата в активна възраст продължава да расте.

В регионален аспект това съотношение е най-благоприятно в областите София (столица) (52.0), Благоевград (55.7) и Варна (56.8), а най-неблагоприятно е в област Видин (75.4).

Фиг. 12. Коефициент на възрастова зависимост по области към 7 септември 2021 година

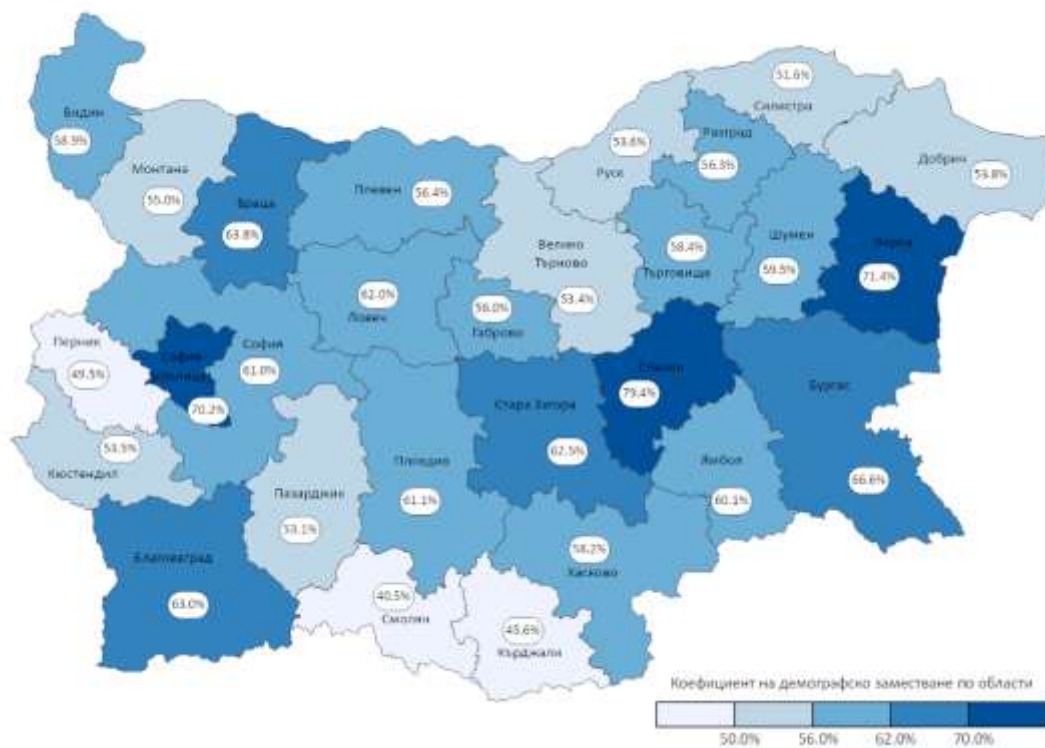

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира най-добре чрез **коефициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 г.) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 г.). **По данни от Преброяване 2021 това съотношение е 61.** За сравнение през 2011 г. всеки 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, са били замествани от 70 млади хора, а през 2001 г. от 124.

Това отношение е най-благоприятно в областите Сливен (79), Варна (71) и София (столица) (70). В две области коефициентът на демографско заместване е под 50 - Смолян (41) и Кърджали (46).

¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години).

Фиг. 13. Коефициент на демографско заместване по области към 7 септември 2021 година

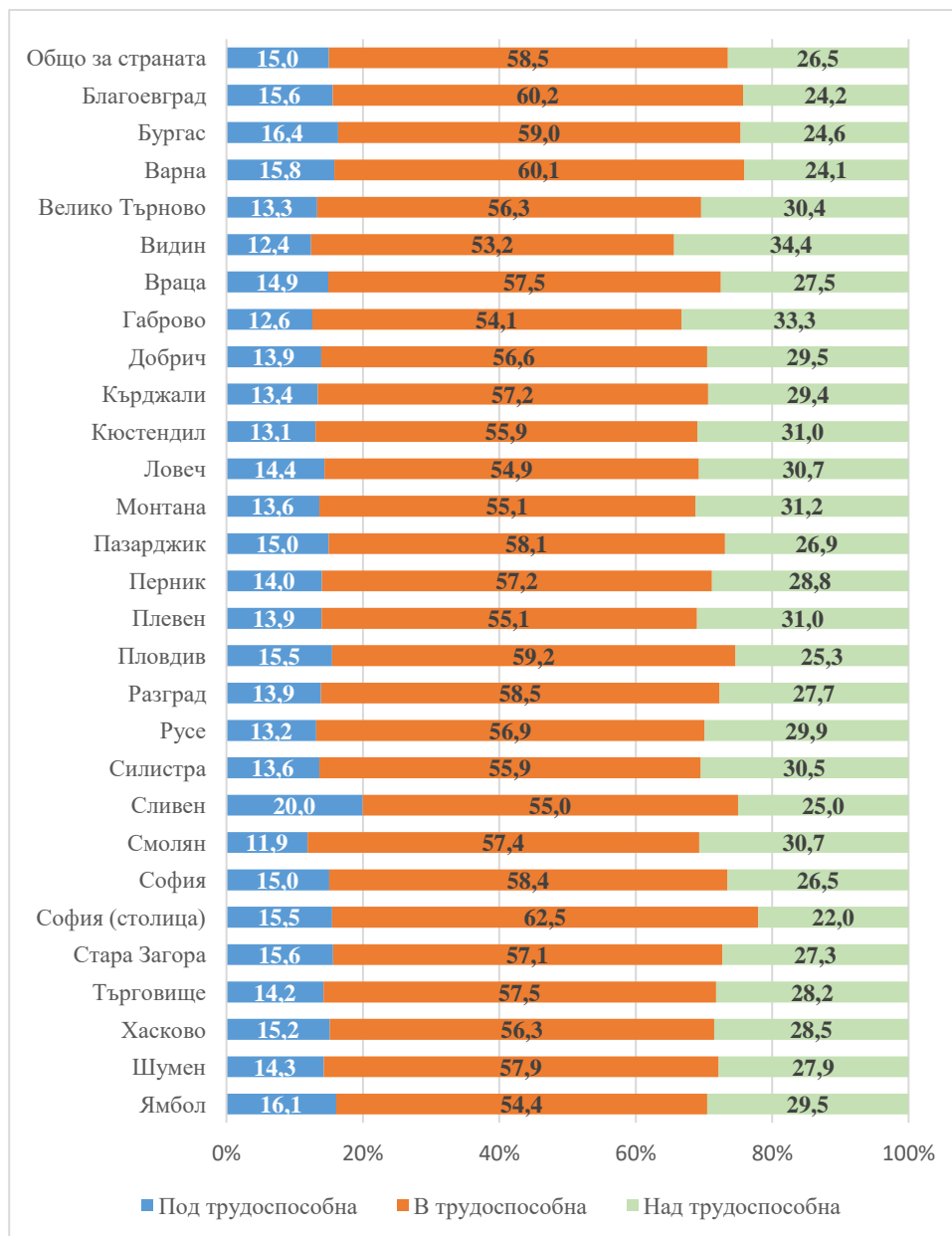
Тенденцията на застаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - под, във и над трудоспособна възраст. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени при определянето на възрастовите граници за пенсиониране². За 2021 г. тези граници са от 16 до навършването на 61 години и 8 месеца за жените и 64 години и 4 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 7 септември 2021 г. е 3 815 хил. души, или 58.5% от населението на страната. Спрямо 2011 г. трудоспособното население намалява със 762 хил., или с 16.7%. Мъжете са 1 997 хил., а жените - 1 818 хил.

Населението над трудоспособна възраст е 1 726 хил. души, или 26.5%, а под трудоспособна възраст - 979 хил. души, или 15.0% от населението на страната.

² Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 година).

Фиг. 14. Относителен дял на населението под, във и над трудоспособна възраст към 7 септември 2021 година

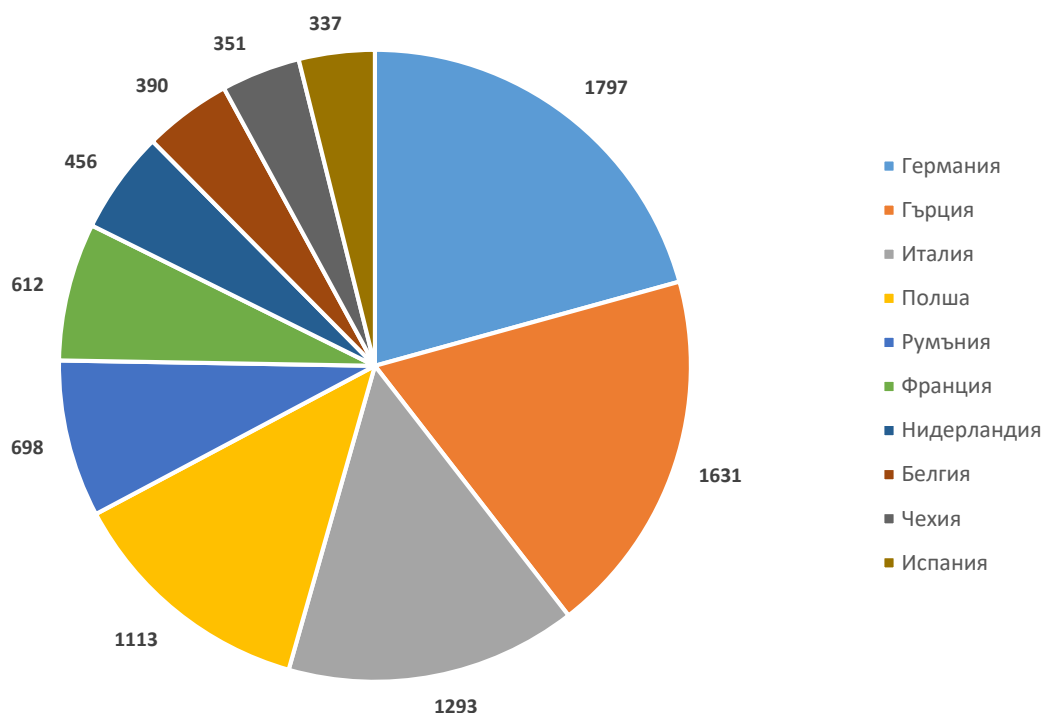
Гражданство

Гражданството се определя като специфична правна връзка между едно лице и неговата държава, придобито по рождение или чрез натурализация, независимо дали това е станало посредством декларация, по избор, брак, или друг начин, в съответствие с националното законодателство.

Към 7 септември 2021 г. 99.1% от населението на страната е с българско гражданство. От тях 0.5% са с двойно гражданство - българско и друго.

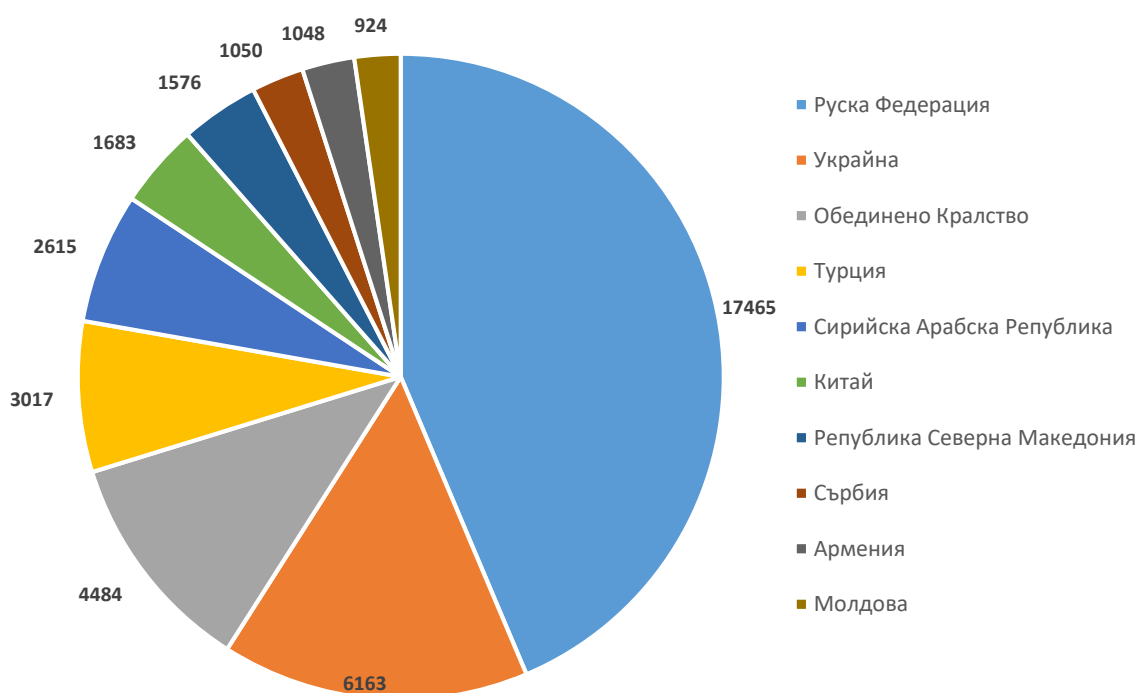
Гражданите на Европейския съюз, които пребивават постоянно в страната, са 10 549, или 0.2% от населението. Преобладаващата част от тях са граждани на Германия, Гърция, Италия, Полша и Румъния.

Фиг. 15. Десетте най-разпространени гражданства на Европейския съюз към 7 септември 2021 година

Гражданите на трети страни са 49 453, или 0.7%, като 35.3% от тях са граждани на Руската федерация, като следват гражданите на Украйна, Обединеното кралство, Турция и Сирийска Арабска Република. Лицата без гражданство са 539.

Фиг. 16. Десетте най-разпространени чужди гражданства към 7 септември 2021 година

Възрастовата структура на чуждите граждани, включително гражданите на Европейския съюз, в голяма степен се различава от възрастовата структура на българските граждани. Преобладават лицата на възраст 15 - 64 навършени години - 75.2%. Децата (0 - 14) са 5.3%, а най-възрастните (65+) - 19.4% от всички чужденци пребиваващи на територията на страната.

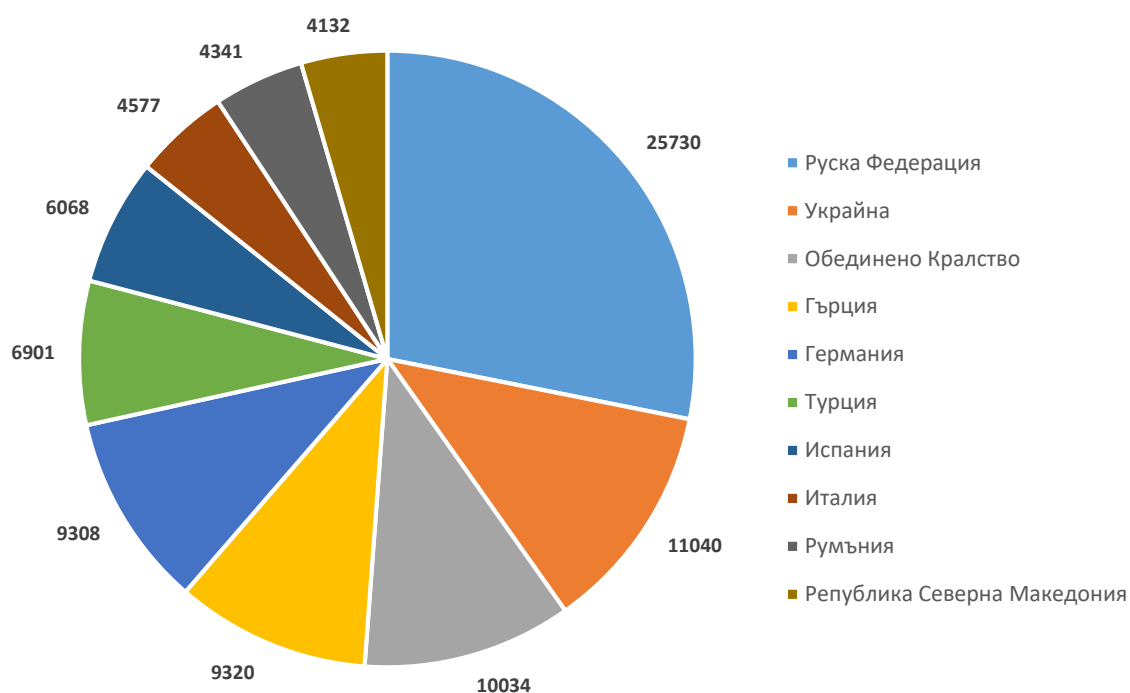
Почти всяко трето лице с чуждо гражданство, включително гражданите на Европейския съюз, живее на територията на област София (столица) (32.0%), като следват областите Варна (12.2%), Бургас (11.6%) и Пловдив (7.9%). Най-малко чужди граждани пребивават на територията на област Смолян (0.4%).

Страна на раждане

Страната на раждане се определя като мястото, където е обичайното местоживееене на майката към момента на раждане, или, ако не е известно, мястото, където се е извършило раждането.

Към 7 септември 2021 г. 97.9% от лицата са родени на територията на България. В страна от Европейския съюз са родени 0.9%, а в трета държава - 1.2% от населението на страната.

Фиг. 17. Разпределение на лицата, родени извън територията на страната, по държава на раждане към 7 септември 2021 година (десетте най-разпространени държави)

Националният статистически институт ще оповестява поетапно резултатите от Преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 година. Графикът за публикуване на данните може да намерите [Календар за публикуване на данните от Преброяване 2021 | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#). Основни данни от преброяването ще бъдат публикувани в Информационна система ИНФОСТАТ, както и ще бъдат предоставяни по заявки на потребители в съответствие със [Списък на стандартните статистически показатели | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#) и [Правилник за разпространение на статистически продукти и услуги | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#).

Приложение

Таблица 1

Прираст на населението по области в периода 2011 - 2021 година

Област	Население към 1.02.2011 (брой)	Население към 7.09.2021 (брой)	Прираст (брой)	Прираст (%)
Общо	7364570	6519789	-844781	-11.5
Благоевград	323552	292227	-31325	-9.7
Бургас	415817	380286	-35531	-8.5
Варна	475074	432198	-42876	-9.0
Велико Търново	258494	207371	-51123	-19.8
Видин	101018	75408	-25610	-25.4
Враца	186848	152813	-34035	-18.2
Габрово	122702	98387	-24315	-19.8
Добрич	189677	150146	-39531	-20.8
Кърджали	152808	141177	-11631	-7.6
Кюстендил	136686	111736	-24950	-18.3
Ловеч	141422	116394	-25028	-17.7
Монтана	148098	119950	-28148	-19.0
Пазарджик	275548	229814	-45734	-16.6
Перник	133530	114162	-19368	-14.5
Плевен	269752	226120	-43632	-16.2
Пловдив	683027	634497	-48530	-7.1
Разград	125190	103223	-21967	-17.5
Русе	235252	193483	-41769	-17.8
Силистра	119474	97770	-21704	-18.2
Сливен	197473	172690	-24783	-12.6
Смолян	121752	96284	-25468	-20.9
София (столица)	1291591	1274290	-17301	-1.3
София	247489	231989	-15500	-6.3
Стара Загора	333265	296507	-36758	-11.0
Търговище	120818	98144	-22674	-18.8
Хасково	246238	211565	-34673	-14.1
Шумен	180528	151465	-29063	-16.1
Ямбол	131447	109693	-21754	-16.5

Таблица 2

Възrastови съотношения на населението към 7 септември 2021 година

Област	Възраст в навършени години (брой)				Възраст в навършени години (%)			Коефициент на възрастова зависимост	Коефициент на демографско заместване
	Общо	0 - 14	15 - 64	65+	0 - 14	15 - 64	65+		
България	6519789	917722	4069400	1532667	14.1	62.4	23.5	60	61
Благоевград	292227	42594	187711	61922	14.6	64.2	21.2	56	63
Бургас	380286	58247	239731	82308	15.3	63.0	21.6	59	67
Варна	432198	63972	275693	92533	14.8	63.8	21.4	57	71
Велико Търново	207371	25857	125194	56320	12.5	60.4	27.2	66	53
Видин	75408	8668	42984	23756	11.5	57.0	31.5	75	59
Враца	152813	21393	93879	37541	14.0	61.4	24.6	63	64
Габрово	98387	11519	57155	29713	11.7	58.1	30.2	72	56
Добрич	150146	19443	91376	39327	12.9	60.9	26.2	64	54
Кърджали	141177	17622	87436	36119	12.5	61.9	25.6	61	46
Кюстендил	111736	13607	67128	31001	12.2	60.1	27.7	66	54
Ловеч	116394	15618	68604	32172	13.4	58.9	27.6	70	62
Монтана	119950	15276	70894	33780	12.7	59.1	28.2	69	55
Пазарджик	229814	32245	143603	53966	14.0	62.5	23.5	60	53
Перник	114162	14974	69970	29218	13.1	61.3	25.6	63	50
Плевен	226120	29388	133990	62742	13.0	59.3	27.7	69	56
Пловдив	634497	92543	399794	142160	14.6	63.0	22.4	59	61
Разград	103223	13393	64695	25135	13.0	62.7	24.4	60	56
Русе	193483	23823	117929	51731	12.3	61.0	26.7	64	54
Силистра	97770	12497	58627	26646	12.8	60.0	27.3	67	52
Сливен	172690	32338	102151	38201	18.7	59.2	22.1	69	79
Смолян	96284	10637	60116	25531	11.0	62.4	26.5	60	41
София	231989	32714	144277	54998	14.1	62.2	23.7	61	61
София (столица)	1274290	186295	838390	249605	14.6	65.8	19.6	52	70
Стара Загора	296507	43390	180951	72166	14.6	61.0	24.3	64	63
Търговище	98144	13021	60491	24632	13.3	61.6	25.1	62	58
Хасково	211565	29973	128309	53283	14.2	60.6	25.2	65	58
Шумен	151465	20191	94026	37248	13.3	62.1	24.6	61	59
Ямбол	109693	16484	64296	28913	15.0	58.6	26.4	71	60